

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

вул. І. Франка, 19, м. Київ, 01601, телефон 235-23-78
E-mail: info@mincult.gov.ua

№ 992/10-1/10-19 від 21.06.2019
на №11/10-1674 від 31.05.2019

Народному депутатові України

Тимчуку Д.Б.

Шановний Дмитре Борисовичу!

Міністерство культури України (далі – Мінкультури) у межах повноважень, визначених Положенням про Міністерство культури України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03 вересня 2014 р. № 495, розглянуло Ваш депутатський запит від 28.05.2019 № 281/05 щодо приєднання України до Другого протоколу до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року, який надійшов 06.06.2019 листом Голови Верховної Ради України Парубія А.В. від 31.05.2019 № 11/10-1674, і повідомляє.

Станом на сьогодні Мінкультури відповідно до статті 93 Конституції України, пункту (а) частини першої статті 13 Закону України «Про міжнародні договори України» розробило проект Закону України «Про приєднання України до Другого протоколу до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року» (далі – проект Закону), під час розробки якого, було проаналізовано національне законодавство, з метою коригування існуючих або прийняття нових законодавчих актів України, крім необхідних для набрання ним чинності, а також заяви та застереження держав-учасниць Другого протоколу до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року (далі – Протокол).

Так, за результатами проведеного Мінкультури аналізу інформуємо, що Протокол деталізує положення Конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року (далі – Конвенція) для застосування її в період збройного конфлікту та регламентує процедуру по удосконаленню захисту культурних цінностей, як у мирний час, так і у разі збройного конфлікту, у тому числі захист культурних цінностей на окупованій території (частина друга статті

18 Конвенції) та створення системи посиленого захисту спеціально виділених категорій культурних цінностей.

Встановлює додаткові обмеження в застосуванні принципу «військової необхідності», запроваджує інститут «посиленого захисту». Протоколом розвинуто й регламентовано питання кримінального переслідування за злочини проти культурних цінностей, що значно розширяє та посилює відповідальність за злочини у сфері охорони культурної спадщини у разі збройного конфлікту.

Також, Протокол передбачає захист культурних цінностей на окупованій території, зокрема, відповідно до статті 9 Протоколу заборонено: будь-який незаконний експорт, інше вилучення або передачу права власності на культурну цінність; будь-які археологічні розкопки, якщо тільки це не потрібно виключно для охорони, обліку або збереження культурної цінності; будь-які модифікації або зміну виду використання культурної цінності, які мають за мету приховати або знищити свідчення культурного, історичного чи наукового характеру.

Крім того, приєднання до зазначеного Протоколу дасть змогу Україні звертатися до ЮНЕСКО з проханнями про надання технічної допомоги в організації належного захисту власних культурних цінностей, підготовчих, профілактичних або організаційних заходів на випадок надзвичайних ситуацій, а також отримати додаткові інструменти в організації здійснення моніторингу та охорони культурних цінностей на тимчасово окупованих територіях.

Протокол передбачає два порядки набирання ним чинності: для кожної Сторони через три місяці після передачі на зберігання цією Стороною її ратифікаційної грамоти, документа про прийняття, затвердження або приєднання (стаття 43 Протоколу); негайно у випадках, передбачених у статтях 18 та 19 Конвенції, для Сторін конфлікту, які передали на зберігання ратифікаційні грамоти чи документи про прийняття, схвалення Протоколу або приєднання до нього до чи після початку ворожих дій або окупації (стаття 44 Протоколу).

З огляду на викладене, на сьогодні для України приєднання до Протоколу є вкрай важливим та відповідно до статті 33 Конвенції набирає чинності негайно, так як приєднання до Протоколу відбувається під час окупації.

Ратифікація Протоколу не тягне за собою коригування існуючих або прийняття нових законодавчих актів України, крім необхідних для набрання ним чинності, оскільки Статути Збройних Сил України не потребують доповнення керівними принципами й інструкціями стосовно захисту культурних цінностей (стаття 30 Протоколу), так як відповідно до пункту 16 розділу «Загальні обов'язки військовослужбовців» Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України, затвердженого Законом України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України» від 24 березня 1999 року № 548-XIV кожний військовослужбовець зобов'язаний виконувати службові обов'язки, що визначають обсяг виконання завдань, доручених йому за посадою. Ці обов'язки визначаються статутами Збройних Сил України, а також відповідними посібниками, порадами,

положеннями, інструкціями, а керівні принципи стосовно захисту культурних цінностей у разі збройного конфлікту в Україні передбачені Інструкцією про порядок виконання норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України, затвердженою наказом Міністерства оборони України від 23.03.2017 № 164, зареєстрованою у Міністерстві юстиції України 09 червня 2017 р. за № 704/30572.

Також, слід зауважити, що ратифікація Протоколу дасть змогу застосовувати на практиці норми права встановлені статтею 438 Кримінального кодексу України, що спрямовані на криміналізацію діянь у разі порушення законів та звичаїв війни, а також застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, у тому числі і щодо розграбування національних цінностей на окупованій території.

Водночас інформуємо, що проект Закону станом на сьогодні погоджений заінтересованими органами (Міністерством оборони України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством закордонних справ України, Міністерством фінансів України) без зауважень, пройшов правову експертизу Міністерства юстиції України, за результатами якої отриманий позитивний висновок і погоджений без зауважень, а також отримав висновок щодо відповідності положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини, та відповідно до статті 9 Закону України «Про міжнародні договори України» листом Мінкультури від 07.03.2019 № 705/10-1/14-19 був направлений до Міністерства закордонних справ України для подання пропозиції щодо ратифікації зазначеного міжнародного договору Президентові України.

Наразі проект Закону (з електронною версією документів) знаходиться в Адміністрації Президента України (вх. № 017/14003-02 від 28.03.2019) для подальшого його внесення Президентом України на розгляд Верховній Раді України.

З повагою

Заступник Міністра

Ю. РИБАЧУК